

Kood	Punktid
------	---------

XXV AJALOO OLÜMPIAAD

Gümnaasium Eesti ajalugu

Lõppvoor 23. märts 2016

Eesti vähemusrahvused ja eestlased võõrsil

1. Selgita mõisted. (3p)

Kultuuriautonomoomia .....

Vähemusrahvus .....

Estofiil .....

2. Täida tabel Eesti ajalooliste vähemusrahvuste kohta. (8p)

Eesti vähemusrahvus	Ulatuslikuma algus Eestisse	sisserände	Peamised asuala(d) Eestis
Venelased			
Sakslased			
Rootslased			
Juudid			

3. A. W. Hupel on topograafilistes teostes võrrelnud eesti ja läti talupoegi. Too välja kolm Hupeli poolt kirjeldatud erinevust (3p).

1) .....

2) .....

3) .....

4. 17.-18. sajandil moodustus Peipsi järve kirde- ja läänekaldal vene asunduste kett. Nimeta kolm asundust, mis sellesse kuulusid. (3p)

1) .....

2) .....

3) .....

5. 18. sajandi lõpust elab ühes Eestimaa linnas hulk inimesi, keda nimetati *ogorodnikuteks*. Millises linnas nad põhiliselt elasid, mis rahvusesse kuulusid ning millega tegelesid? (3p)

Linn: .....

Rahvus: .....

Tegevusala: .....

6. Milliseid vähemusrahvuste kultuuriseltse nimetatud isikud juhivad? (4p)

Timur Seifullen - .....

Roman Lutt - .....

Juris Žigurs - .....

Roman Ljagu - .....

7. Kes olid Aleksander Sobolev ja Konstantin Troitski ja milline oli nende seos Eestiga? (1p)

.....

8. Millised muudatused toimusid Eesti rahvastikus nõukogude perioodil (nimeta kaks), millest need olid tingitud? (2p)

1. muutus: .....

Põhjus: .....

.....

2. muutus: .....

Põhjus: .....

.....

9. Ühenda enne 19. sajandit tekkinud asundused (keelesaared) paiknemiskohaga. (3p)

Koiva maarahvas	Latgale
Lutsi maarahvas	Pihkvamaa
Kraasna maarahvas	Peipsi idakallas
	Vidzeme

10. Nimeta kolm Loode-Venemaa kubermangu, kus tekkisid 1860.-1870.aastatel väljarände tulemusena üle 30 eestlaste asunduse. (3p)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

11. Millises linnas asub pildil olev kirik ning millisele kogudusele see kuulub? (2p)

Linn: .....

Kogudus: .....

12. Vene impeeriumi sisese rände reguleerimiseks kehtestati 13.07.1889 seadus „Talurahva ja põldu harivate linlaste asumisest vabadele riigimaadele ja varem asunute ümberkirjutamisest nende uude elupaika“. Millistele tingimustele pidi vastama pere, kes sai loa ümberasumiseks? (3p)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

13. Lisa sündmusele aastaarv. (3p)

Peterburis hakkab ilmuma eestikeelne ajaleht „Peterburi Teataja“	.....
Peterburis toimub esimene eesti asunduste esindajate kongress	.....
Narvas toimub esimene eesti asunduste laulupidu	.....

14. Tutvu tabeliga Eesti rahvastikuprotsessid aastatel 1920-1940 ning vasta küsimustele. (6p)

Aasta	Sünnid	Surmad	Loomulik iive	Rändesaldo	Koguiive	
					Arvuline	%
1920	19 625	21 363	-1 738	19 281	17 543	16,2
1921	22 067	17 143	4 924	16 266	21 190	19,4
1922	22 255	18 401	3 854	5 543	9 397	8,5
1923	22 347	16 630	5 717	1 651	7 368	6,6
1924	21 441	16 918	4 523	-404	4 119	3,7
1925	20 445	16 680	3 765	-3 225	540	0,5
1926	19 977	18 047	1 930	-2 857	-927	-0,8
1927	19 705	19 356	349	-1 751	-1 402	-1,6
1928	20 064	17 785	2 279	-667	1 612	1,5
1929	19 110	20 178	-1 068	-738	-1 806	1,7
1930	19 471	16 610	2 861	-162	2 699	2,4
1931	19 509	18 077	1 432	462	1 894	1,6
....						
1939	18 475	17 101	1 374	-13 352	-11 978	-10,5

Allikas: Eesti ajalugu VI Vabadussõjast taasiseseisvumiseni. Tartu 2005

Milline rahvastikuprotsess toimus antud aastatel? Mis oli selle põhjuseks?

1920-21 – .....

.....

1925-27 – .....

.....

1939 – .....

.....

15. Nimeta Eesti pagulusvalituse juhid ning lisa ametisse asumise aasta. (10p)

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

5) .....

16. Paiguta nimetatud väljaanded tabelisse vastavalt ilmumiskohale. (3p, iga õige vastus annab 0,5p)

Eesti Rada, Teataja, Välis-Eesti, Meie Elu, Kauge Kodu, Meie Tee

USA ja Kanada	Rootsi	Saksamaa

17. Mida tähendab lühend VEKSA, mis aastatel ühing tegutses ning mis oli tegevuse eesmärk? (3p)

Täisnimi: .....

Tegutsemisaastad: .....

Eesmärk: .....

18. Enne Eesti taasiseseisvumist oli maailmas viis riiki, kus elas üle kümne tuhande eestlase. Lisa tabelisse riikide nimed. (5p)

Riik	Eestlaste arv	Allikas, aasta
	46 358	Rahvaloendus 1989
	26 762	Rahvaloendus 1990
	26 438	Hill Kulu (1997b:13)
	20 530	Rahvaloendus 1986
	10 340	Ametlik arvestus 1998

19. Loe tekstikatkeid, mille on kirja pannud Kaukaasias elanud Johannes Pihlakas ning vasta küsimustele. (3p)

Olen küll paar kuud kodumaal üliõnnelik olnud. Siin on vana ja armas kodu, armsate ja unustamata sõpradega, aga Kaukaasias on uus päris kodu kõige majandusega... Midagi ei aita, pean mõne päeva pärast tagasi minema! Kodumaa jääb küll hinge põhja, kui armas mälestus lapsepõlve õnnejast, aga liiga raske on seal elada.

Nagu paradiisis madu ei puudunud, nii ei või ka Suhumis headuste kõrval halvad küljed olemata olla; need on sedavõrd suured, et üsna õnneks peab arvama, kui keegi sealt peaseb. Üksi need, kes varem kodumaal kõige raskemates elutingimustes on elanud, aga nüüd haljale oksale jõudnud, ehk mõned noorematest, kes muust maailmast veel ei tea, võivad ja tahavad arvata, et Suhumist paremat kohta ilmas polegi. ...

Kolmas on seesama põhjus, mis omal ajal Loti hinge Soodomas vaevas: metsik ja võeraste vihkaja pärisrahvas, kes sulle igal viisil püüavad kahju teha, olgu röövimise, varguse, ehk pettuse läbi. Iseäranis hullud selle poolest on mingrelid. Nad on asunikkudele üsna täielased parasitid. Sinu puu- ja aiavilja tassivad nad vahetpidamata, niisama põllult maisi päid, mida tules küpsetavad ja söövad.

1. Milles seisnevad Eesti eelised võrreldes Kaukaasiaga?

.....
.....

2. Kus on kirjutaja arvates parem elada, kas Eestis või Kaukaasias? Millest sa seda järeldad?

.....
.....

3. Mida võib selle teksti põhjal järeldada eestlaste ja kohalike elanike suhete kohta?

.....
.....

20. Vali iga rahvakalendri tähtpäeva juurde kaks sobivat tava. (4p, iga õige vastus annab 0,5p)

Urvavitsaga magaja äratamine, tuhaämbriga reesõit, liulaskmine, tanude vahetamine, veega kastmine, kaskede toomine tuppa, naiste kogunemine, lõkke süütamine

Rahvakalendri tähtpäev	Tavad	
Vastlapäev		
Paastumaarjapäev		
Suvisted		
Jaanipäev		